כל הזבחים פרק שמיני זבחים עג.

כל דבר שיש בו מנין אפילו בדרבנן לא בטיל וכל שכן בדאורייתא דתניא [א] **ליטרא קציעות שדרסה על פי עיגול ואינו יודע באיזו עיגול דרסה על פי חבית ואינו יודע באיזו חבית דרסה על פי כוורת ואינו יודע באיזו כוורת דרסה ר"מ אומר ר"א אומר רואין את העליונות** [ב] **כאילו הן פרודות והתחתונות מעלות את העליונות ר' יהושע אומר** [ג] **אם יש מאה פומין יעלו ואם לאו הפומין אסורין והשולים מותרין רבי יהודה אומר ר"א אומר אם יש שם ק' פומין יעלו ואם לאו הפומין אסורין וכו' רבי יהושע אומר אפילו יש שם שלשה מאות פומין לא יעלו** [ד] **דרסה בעיגול ואינו יודע באיזה** [ג] **מקום בעיגול דרסה או לצפונה או לדרומה דברי הכל יעלו רב אשי אמר אפי' תימא רבנן** [ה] **בעלי חיים חשיבי ולא בטלי ונמשוך** [ו] **ונקרב חד מיניהו ונימא** [ז] **כל דפריש מרובא פריש** [ח] **נמשוך הוה לה קבוע**

כל דבר שיש בו מנין. כל שדרכו לימנות כלל כגון ליטרות של קציעות שרוב בני אדם אין מוכרין במנין אלא בעיגול ומוכר כל העיגול יחד הואיל ופעמים שמונין הליטרות לבד למוכרם במנין: **ואפילו בדרבנן.** במידי דאיסוריה מדרבנן כגון תרומת קציעות לא בטיל הואיל ודרכו לימנות כלל כ"ש בדאורייתא כגון פסולי קרבן דמתני': **ליטרא קציעות.** משקל ליטרא של תאנים יבשות של תרומה שקיבעם באיזמל בכלי שמהו מקלוע: **שדרסה ע"פ עיגול.** שם כלי הוא עגול ודורסין בה קציעות ונדבקין זו בזו ונעשין עיגול כעין גביגה: **על פי.** דוקא נקט שגרמת לעיגים: **ואין יודע.** איזה פי כלי נאמר וכבל התחתונות פשיטו [ה] ליה שאין התרומה מעורבת בהן אלא הפומין לבדם בספק האיסור: רבי מאיר ורבי יהודה פליגי בהא אליבא דר"א ור' יהושע: **רואין אותן כאילו הן פרודות.** אע"פ שאין כאן ק' פומין של ק' כלים של איסור לבד האיסור לבטל והתחתונות אינן בכלל הספק להצטרף עם העליונות לבטלן [ו] רואין את כל ליטרות התחתונות והעליונות שבכל הכלים פרודות [ז] וזו מעורבת בכולן והתחתונות מצטרפות להעלות את העליונות שבכל [ח] פוס ופוס: **ואם יש שם פומין אסורין.** שהתחתונות שאינן בכלל הספק אין מעלות הפומין: **אפילו יש שם ג' מאות פומין לא יעלו.** דכל שדרכו לימנות לא בטיל: **דרסה בעיגול ואינו יודע באיזה מקום כו'.** שדרסה במקום השולים שהכלי רחב והרבה ליטרות סדורות לרחבו: **דברי הכל יעלו.** הואיל וליתיה לאיסוריה בעיניה שנדרס ונדבק באחרות מלמעלה ומלמטה ומן הצד אין כאן דבר שמנין כלל: **ר"ג ונמשך** [ט] **חד וחד מיניהו ונקריב כו'.** יטלם אחד אחד וכבל חד וחד נימא מרובא הוא: ופריכין **נמשך.** בתמיה. משמע יקחם אחד אחד ממקום הערב הא הוה לו האיסור קבוע ושומד ביניהם וקיימא לן בסנהדרין (דף עט.) מוחזק לו פרט לזורק אבן לגו דכל

ר"מ אומר רבי אליעזר אומר כו'. תימה לר"ל דאמר לעיל גבי חבילי תלתן לר"מ כל שדרכו קציף [י] דר"מ גופיה קסבר דליטרא קציעות בטלה דאע"ג [יא] דהוה כל שדרכו מיהו כפ' הערל (יבמות פח.) משמע דלא אמר ר"ל כל שדרכו מקדם אלא תרומה דאוריתא אבל בתרומה גזמן הזה דהיא מדרבנן לא וא"ת אם תרומה גזמן הזה דרבנן א"כ בטלה קדושת האדן א"כ כלאי הכרם הוא חד דרבנן אם לא בטלה קדושת האדן היה דאוריית' אבל הכא תרתי דרבנן חד דבטלה קדושת האדן ועוד דתרומת תאנים מדרבנן דלא מיחייב מדאוריתא אלא דגן תירוש ויצהר א"כ [יב] לעיל הכי פירושו שהיה ר"מ אומר כל שדרכו לימנות מקדם מדאוריתא [יג] וכיון דבדאוריתא כל שדרכו מקדם דין הוא שיקדם בדרבנן את שדרכו כגון חבילי תלתן של כלאי הכרם א"כ כלאי הכרם היין שם בהן איסור הנאה דבטלה קדושת האדן חמור כמו מדאוריתא וא"ת וכפ"ק דמגילה (דף י.) היכי בעי למימר דקסבר ר"ל קדושה דאשונה קדשה לשעתה וקידשה לעתיד לבא ועוד דרבי יהושע גופיה קאמר התם בהדיא הכי אלמא קסבר לא בטלה קדושת האדן והיכי [יד] לרבי יהושע דליטרא קציעות בטלה לר"ל והיינו יכולין לפרש לדר' יהושע קדושת האדן לא בטלה ומ"מ ליטרא קציעות עולה משום דתרומת תאנים דרבנן דמטעם זה הקילו בה לומר שהתחתונות מעלות את העליונות ואע"פ שלא נתערבו בכל העיגול והא דמשמע בפרק הערל (יבמות פח.) לר"ל דאי תרומה גזמן הזה דאוריתא לא היה עיגול בעיגולין עולה דקאמר ר"ל והלא אי שוה עיגול בעיגולין עולה אלא [טו] תרומה דרבנן ואחה הוכחה היא והלא ר' יהושע סבר מקריבין אע"פ שאין בית דקדושה הבית לא בטלה וכ"ש קדושת האדן ואפי' הכי סובר דעיגול עולה ובטל ים לומר דר' יהושע יסבור דלא מקדש אלא ו' דברים וז"מ דסבר כל שדרכו לא סבר כוותיה בהא ש"מ ר"ל בדותה התם [טו] פרק הערל (מ"ב) ה"ג הייגו תרומת ביכורים דהוי דאוריתא בתאנים ומינו אמה תרומה דאיירי בביכורים דתנן במסכת פרה פ' ז"ל (מ"ג) דבילה של תרומה שנפלה למי חטאת בטלה ואכלה אם יש כביצה בין טמאה בין טהורה המים טמאים והאוכלה חייב מיתה פי' כשבטלה אדם מיד נטמאת גופו ממתת נוסא מי חטאת וא"א להיות האוכלה חייב מיתה בשאם תרומה דתרומת פירות דרבנן אם לא נאמר דבתרומת ביכורים מיירי וה"ג [יז] מדקדק ר"ל מהא דעיגול בעיגולין עולה אפילו בביכורים דאוריתא ודוחק הוא זה אלא יש לחלק דלענין קדושת הבית קאמר ר' יהושע דלא בטלה כדברים התם בגמרא (דף נ.) אשר לו חומה אע"פ שאין לו עכשיו והיה לו קודם לכן וכן צריך לחלק (נמי לעילן כמו שפירשתי לעיל בפרק קדשי קדשים (דף פח. ד"ה מאי): **והתחתונות מעלות את העליונות.** אע"פ שאינן בספק דימוע הקילו בתרומת פירות דרבנן והא דתנן במס' תרומות בפ"ד (מ"ט) תאנה שנפלה לתוך לבנות וחמורות לבנות אסורות החמורות מותרות ואין החמורות מעלות את הלבנות לא דמי דהתם אינן [יח] החמורות ראויות להיות בספק דימוע שלעולם החמורות ניכרות מתוך לבנות: **רבי** יהודה אומר בו'. וא"ת לר' יהודה מאי איריא דבר שנמנין אפילו כל מילי אוסר בכל שהוא דהא אמרינ' לקמן (דף עח.) דמין במינו לא בטיל ותיכפיא מי דקמיי דבר הכל לרבי יהודה יעלו אמאי יעלו וכן לקמן דנקט ר"י רימוני בדן אפילו כל מילי נמי וכן בפ' המזקק (ניטין נד:) נפלו [יט] ונתפלגו בשובא יעלו דברי רבי יהודה אמאי והא מין במינו לא בטיל לר' יהודה ועוד תנן בפ' טיהל (שבת קמא:) רבי יהודה אומר מעלין את המדומע באחד ומאה ואומר ר"מ דלא א"ל רבי יהודה מין במינו בכל שהוא אלא בדבר לא דומיא דדם הפר ודם השעיר דליף מינה לקמן [כ] דדבר המתערב הוא והא דאמרי' בפוף ביצה (דף נח:) דחטין בחטין לא בטיל לר' יהודה בקמח מיירי דהוי דבר המתערב תדע דבגי חטין בשעורין קאמר התם דבטל משום דהוי מין בשאינו מינו ואמאי הא מיינכי מהדדי אלא ודאי בקמח מיירי ולא גרסי' בגיטין נפלו לגת ונתפלגו אלא נפלו ונתפלגו דלא מיירי בלא אלא ביבש ובענין זה מפרש ר"מ הא דא"ר יוחנן בפוף ע"ז (דף עג.) כ' כוסות אחד של חולין ואחד של תרומה שמוזגן וערבן זה בזה סלק את מינו כמי שאינו ושאינו מינו רבה עליו ומבטלו וקשיא ליה כיון דתרומה עולה בא' ומאה א"כ מינו נמי יסייע לשאינו מינו לבטל התרומה אלא ש"מ דבמינו במשהו והא דא"ר יוחנן שבתוהה במינו בטוהה יותר מעל מעבד ויין נסך ולא חשיב תרומה משום דבכולה עבל [כא] דכיון דנחת טעמא הוא דמפרש התם טעמא דבעל דבהיתרו כך איסורו דחיטה אחת פוטרת את הכרי והוא הדין תרומה בעלייתה כך איסוריה ובכל דוכתא דתרומה עולה באחד ומאה בדבר יבש ומתני' דהקומץ רבה (מנחות כג.) שחי מנחות אלא נקמלו דלא מבטלו ליה שיריס לטיבלא דמוקמינן התם כר' יהודה במנחת סולת מיירי שנתערב [כא] לגמרי בדבר [כב] לא ולא במאפה תנור ומחבת ומרחשת והיינו דעבילה בשחוטה בהקומץ רבה (שם כב.) בשנימוחה. וה"ר יוסף מפגלא"ש הקשה לר"ת מהיינו דפסחים (דף טו.) דחבית של תרומה שנשברה בגת העליונה והתחתונה מולין טמאין דאמרי' התם (דף כא.) דאם שפלו לק' מולין דברי הכל תרד ותטמא אלמא דאפי' לא עולה באחד ומאה ונראה שכמו כן היה יכול להקשות מהיינו דאמור של מולין ושל תרומה שנפלו בעיסה דאין לא מתערב יותר ממנו ועוד תניא במסכת תרומה [כג] בתוספתא פרק קמא תרומה לוג יין לגלוי שנפל לתוך ק' לוגין עכורין [כד] ומזר בו ר"ת דודאי אין מילוק בין לא ליבש ומיתן דהא דתרומה עולה בא' ומאה בנפלה לתוך מולין מתוקנין דאי אפשר למבטל דהיינו מולין להיות כבטול דהיינו תרומה והיינו דא' כוסות ב' של תרומה ואחד של מולין [כה] שאינן מתוקנין דאפשר להם לעשות תרומה קסבר [כו] לה ר' יוחנן כמאן דאמר בהקומץ רבה (דף כג.) כתר מבטל אחלין והוי מין במינו והיינו דפסחים (דף כא.) ל"ק [כז] למ"ד כתר בטל אחלי' דמשקין לכי מריחי אין שם משקין עליהן ולא אפשר לה לתרומה שתעשה מולין וא"ת וטבל במינו במשהו היכי מבטלת לה הא א"ל לתבטל דהיינו החולין שיעשו טבל וי"ל שנפל עבל טבול לתרומה בטבל שאינו טבול לתרומה דהוי מין במינו כיון דשם טבל עליהם [כח] על שניהם א"ל טבל שראה פני הבית בטבל שלא ראה פני הבית א"ל [כט] נפל לתוך חולין מתוקנין ועובדה לתרומה ביד בעלים דאפשר לאתשולי עלה והשתא דאתיין לכי איכא לאוקומי דהיינו דכ' כוסות בחולין מתוקנין וכגון דתרומה ביד בעלים והיינו דפסחים בתרומה ביד כהן ועוד י"ל לתירוץ קמא כר"ת [ל] הכיינו דפסחים (דף כא.) כר' חייא דאית ליה לר' יהודה נגלה ושמוטה בטולות זו בזו ולהכי חשיב התם מין בשאינו מינו לענין משהו אע"פ שהשונין מין במינו לענין אחד ומאה דלא קני לרבי אבל רבי יוחנן דלא כרבי חייא דה"ל מוכח בהקומץ רבה (מנחות כג.) דלאחר כ"ע אית להו דר' חייא והיינו משנה דאין דם מבטל דם פירש בקונטרס בהקומץ רבה (ג"ז שם) [לא] ולרב תפדא דאחיל כתר מבטל הוא דלא כרבי חייא ואפילו לרבי חייא מינא דאחיל כתר בטל נראה דאיכא בטול מי רגלים מבטל מי רגלים לקמן בפירקין

מסורת הש"ס

א) תרומות פ"ד מ"י בילה ג: ירושי' תרומות פ"ד ה"ז. ב) עי' ירושלמי ערלה פ"ב ה"א. ג) (יומא פד: ופ"ינ). ד) (עיין תוספות חולין לב. ד"ה ספקון) ה) עי' לקמן פא. ועיקר דברי ר"י במנחות כב. ו) ד"ה לימא.

גליון הש"ס

תוס' ד"ה רבי יהודה אומר וכו' ואומר ר"ת הא אבר ר' יהודה. עיין לקמן דף מז ע"ב תוס' ד"ה הא נסקינ"ל.

שינויי נוסחאות

א) פלוגתא דר"מ וריב"י ליתא בכ"מ בתרומות, אמנם בתוספתא דתרומות פ"ה ליתא, לכן סביר ליתא דתניא והגרי"ב: ב) מפרש"י כלומ מוכח דגרס רואין אותן. ומנו שהוא בלינוו. יכ"ה מתנה כמ"ב (רש"ש). וד' בנמ' דס"ר כ"א דס"ג בתוספתא. ולולם בנוס' התוספתא שלנו אינו. אינגה מפי' רש"י ממש דמפש דמוף (רש"ש) מיהו בלינוו שם נמי הסגירסא שלפנינו ראוין את העליונות. מיהו בלינוו שם נמי כתב ראוין אותן. וכמ"ל וכר"ת הגרסא ראוין את התחתונות: ג) באיזה עיגול דרסה דברי הכל יעלו. דרסה בעיגול הייגו פלוגתייהו, אלא אמר רב פפא דרסה בעיגול ואין יודע היכן דרסה אי לצפונה כו' ל"ל (ר"ש). וכ"ה בבנ"ב ג' ע"א: ד) נגמשוך חד חד מיניהו ונקרב ל"ל (ר"ש וציב. וכ"ה בר"ש ובנ"ב נמשוך ושיבה): ה) פשיטא (ר"ש). ו) ל"ל לבטל (דפוסי וציבה). ז) ל"ל כאילו הן פרודות (ר"ש): ח) עי' תוס' קדושין: ט) ונמשוך חד חד ל"ל (שפ"ר ציקו). י) קשיא דר"מ אדר"מ דהא ר"מ גופיה ל"ל (ב"ש). יא) ל"ל ואע"ג (ר"ש): יב) לפון תוס' יבמות אי נמי חבילי תלתן הוי אש שדרכו וה"ס. יג) ל"ל בדאורייתא (ר"ש וכ"ה בר"ש עזרה פ"ג ותוס' יבמות פא ע"א). יד) והיכי קאמר ר"מ אליבא דר' יהושע ל"ל (ר"ש). טו) ל"ל אלמא (ציקו): טז) דהתם בפ' הערל הייגו בר' ל"ל (ציקו). יז) ומשום רבי נמי מדקדק ל"ל (ציקו). יח) ל"ל אין (ציקו). יט) ל"ל נפלו לגת (ר"ש): כ) הוא דחד טעמא ל"ל (ר"ש). כא) ל"ל שמתערב (ר"ש). כב) ל"ל כדבר (ומתכ"ר). כג) תרומות (ר"ש): כד) עכורין יעלה ל"ל (ציקו): כה) חולין בחולין שאינן (ר"ש): כו) ל"ל אפילו סבר (ציקו): כז) תינח עליהם נמתק (ציקו): כח) ל"ל אינ אפילו נפל (ציקו): כט) ל"ל דר"ח ההיא (ציקו): לא) כפסחים שלנו לא נמלא כמ' גיד הנשה לא הקשיתי וגלא המיון, ואולי היה כך גירסתם לדינו, ויותר נראה ל"ל לתניה בש"ס ופרוך התוס'. ומפי שהא כפסקי ר' מרדכי מכת"י חיל ומשני בריה חשיבא ולא בטלה, ומקשי התוס' היפוך ליה דהוה הגיד קבוע ומתרצי' דלא חשיב מחצה על מחצה כו' עכ"ל: ל) כנ"ל חד חד מיניהו בהגיה הוה ומס"ד דבסלר עד סוף העמוד ליתא:

ליקוטים

תוי"ט בבכ"ר וכר' קבוע בסרעיא על מחצה רפ. וזה הקיל"ל מדאורייתא חד בחדי בטל הייגו היינא שבעיר ואינו ניכר דאיסור כו' ובדבר חשוב אפי' מעורב לא בטיל ואמר כל קבוע כו' כדאמר בפ' התערבות נבי תנורוכת בעלי חיים דחשיבי ולא בטלי דפרוש ונמשוך ונקריב חד מיניהו ונינא כל דפרים מרובא פרים ומשוך נמשוך בהגיה הוה ליה קבוע וכל קבוע כו'. ועיקר השעם אינו מיום קבוע אלא משום דבעלי חיים לא בטלי כמו דבר שדרכו לימנות. (תוס' חולין נח.)

מוסף רש"י

אפילו בדרבנן. אפילו במידי דרבנן כגון ליטרא קציעות דתרומת פירות דרבנן: **ליטרא** קציעות. תאנים שמתייבשו כשדה וקונסן במקלוט, והוא שם כלי העשוי לכך ומחזיקן כו' עוקלי התאנים ואחר כך דוחקן לתוכם בכלי שנעל הן נדבקין יחד ונעשין בגביעה והוא נקרא שנעלי דגילה ויכנסליין לתוכן מפרין ומגריפה ומוכרן במשקל ליטרא (ביצה ב:) **קציעות.** מקלוט, כלי (שמעתין) (שמוסקין כו הגרגרות, דמיכן: (מנחות נד:) **שדרסה** על פי עיגול. פ"ש כלי שמהו שנעל שני שוטין הנעולין; ואינו יודע באיזה עיגול. אבל יודע שנעל פי הוא ולא מתוכו: **ר' מאיר אומר.** כן נחלקו ר' אליעזר ור' יהושע בדבר זה, ר' אליעזר אומר אע"פ שאין ליטרות התחתונות בספק דמיון, מצטרפות התחתונות אל הפומין של כל העגולים הללו (ביצה ב:) **רואין אותן כאילו הן פרודות.** אם אין כאן אלא פומין אין היתר שיהא כאן כדי להעלות פי האיסור בחמר ומחה. רואין כאילו ליטרות של כל הפומין פרודות מעל הפומין ומעורבות בשל שולים ומתלאי כולם בספק הנמנע ומצטרפות התחתונות להעלות את ליטרת שבל הפה, דהואיל ואחרונה פירות דרבנן מקילים בהנאתם: **אם יש שם מאה פומין.** של היתר לבד פומין של איסור: **יעלו.** מעלין אותן בחמר ומחה: **ואם לאו הפומין אסורין.** אין בשולים מועילין לבטל הפומין, הואיל ואינן בספק הנמנע: **ר' יהודה אומר.** לא כן נתלקו ר' אליעזר ור' יהושע, אלא כן נתלקו ר"א אומר כו': **אפילו יש שם שלש מאות פומין.** ושולן בכלל הספק: **לא יעלו.** אין מעלין את היתר, הואיל ופומי הללו דבר שיש בו מנין אינו בטל לא בטלי דברבנן: **דרסה בעגול.** דעכשיו אינן נכרות, שכרי אם נקצרו אותו עגול אי יודע היכן הוא אם בקצוה של עגול אי בסוף עגול: **אם יש נכרות.** דעכשיו אינן נכרות, הואיל ואם נקצרו אותו עגול אי יודע היכן הוא אם בקצוה של עגול אי בסוף עגול. **דוקא נקט** שם שאין תחתונות בספק האיסור אלא הפומין בלבד: **ר' מאיר** ור' יהודה אליבא דר' אליעזר ור' יהושע: **כאילו הן פרודות.** דאמר ר' יהושע: **אם יש שם** תחתונות הן לעליונות לע"מ ליטרתם לבטל את האיסור דתקיבען בבטיל דברבנן: **כאילו הן פרודות.** אל הליטרות והתחתונות מעורבות שם העליונות: **ר' יהושע אומר.** אם יש תחתונות מצטרפות להעלות אלא הפומין יאסר בספק האיסור אלא הפומין יאסר כדי לבטל יבטלו אלא לא הפומין אסורין: **אפילו יש שם כו.** דקסבר כל שדרכו לימנות כתר מבטל אחלין אין כבטל דלימנות כתר מבטל אחלי' אלא בטל אחלי' אלא בטל אחלי' אלא ב